

Neverovatno bekstvo

Sergej Popov priđe prozoru kancelarije i naježi se: napolju su se kovitlale krupne sive pahulje, a vetar je duvao u naletima, zavljučio se u svaku pukotinu i fijukao između kamenih blokova.

Čuvar zavrte glavom u neverici: snežna oluja usred juna! Tačno je da se nalazi duboko u Sibiru i da je zatvor Crno brdo natakaren navrh brega stisnutog između uralskih vrleti, gde oblaci i hladnoća mogu da se zadrže još mesecima pošto prođe zima, ali da izbije snežna oluja... Svet je poludeo.

On se umota u ćebe i udalji od tog sumornog prizora. Tu, u toj zabiti, u toj zlokobnoj tvrđavi, u kojoj je bio okružen nekolicinom prilično ćutljivih kolega, sve je, uostalom, bilo sumorno.

Podiže pogled na sat. Bilo je pola jedan: zatvorenici su završili ručak, vreme je da se obiđu ćelije i pokupe poslužavnici.

Uze pištolj, proveri mehanizam – to je radio najmanje deset puta dnevno – pa izađe iz kancelarije. Njegov obilazak se svodio na jednu jedinu ćeliju i *jednog jedinog* zatvorenika. Posao nije bio naporan, ali je bio izuzetno odgovoran i on je to odlično znao.

Njegov zatvorenik je verovatno najozloglašeniiji i najopasniji među tim strašnim ubicama i zlikovcima.

Krenu da silazi veoma zamršenim nizom stepenica, putem poznatim jedino njemu. Kao i uvek, imao je osećaj da se spušta u zemljinu utrobu: temperatura je opadala, tišina je postajala još mučnija, a baklja se gasila, kao da nema dovoljno kiseonika da se održi plamen... Samo su bat njegovih cipela na kamenju obraslom mahovinom i zvečanje svežnja ključeva odjekivali između tih uskih zidova i odzvanjali mu u glavi.

Najzad stiže pred teška vrata s nekoliko zamandaljenih brava. Za svaku je postojao samo jedan ključ, koji je trebalo upotrebiti po vrlo preciznom redosledu. Ukoliko se on ne bi poštovao, brave bi se zaglavile jedna za drugom i morao bi da obavi vrlo složene operacije da ih sve odglavi, što bi trajalo nekoliko sati. Sergej je takođe jedini znao pravi redosled – pored velikog učitelja, koji je imao puno poverenje u njega, premda on nije pripadao redu, nego je samo bio u njegovoj službi.

On se usredsredi, uzme prvi ključ ukočenim prstima, otključa prvu bravu i onda to ponovi sa ostalim ključevima sve dok nije stigao do poslednje brave. Tada spusti šipku poprečno postavljenu preko vrata i uđe u mračnu prostoriju kvadratnog oblika. Pred njim se pojaviše još jedna vrata sa izrezbarenim velikim slovom M u zlatnom krugu na sredini. Čuvar izvadi iz džepa privezak koji se savršeno uglavi u motiv i jedna ploča skliznu u stranu, ostavivši otvor veličine proreza na poštanskim sandučićima.

Sergej je obazrivo stajao sa strane. Onda se oprezno nagnu i ugleda poslužavnik tačno ispred otvora.

„Ručali ste?“, upita.

Naravno, nije dobio odgovor. Za trinaest godina nikad nije čuo glas svog zatvorenika. Sva sreća! Pričalo se kako može da zaledi sagovornika. To mu je u početku bilo čudno. Čuvao je stotine i stotine zatvorenika u ćelijama Crnog brda i oni su obično koristili prolazak stražara da razmene s njim koju reč; to

im je bila jedina prilika da prekinu samoću. Čak su i najopasniji na kraju poklekli: progovorili su.

Ali ovaj nije.

„Gurnite poslužavnik prema meni“, reče Sergej.

Opet nije bilo nikakvog odgovora.

Stražar pažljivo ispruži ruku i privuče poslužavnik. Nikad nije bio spokojan: svaki put se plašio da će zločinac to iskoristiti da ga ščepa. Ne bi daleko stigao s obzirom na to da su ih prva vrata delila od hodnika, ali ipak nije želeo da se izloži takvoj mogućnosti. S njim je sve predstavljalo opasnost, lepo su mu to objasnili. „*I pogledi*“, naglasio je veliki učitelj medikusa u pismu koje je stiglo zajedno sa zatvorenikom, „*nipošto ne smeju da vam se sretnu. Nikada!*“

Sergej se od prvog dana pridržavao naređenja i nameravao je to da radi sve dok ne umre – ili on ili njegov strašni zatvorenik. Uze poslužavnik, prisloni privezak na vrata i ploča prekri prorez.

Onda ponovo otključa brave na prvim vratima, izađe u hodnik i zatvori vrata za sobom.

Požuri da se popne i zavuče u kancelariju. Tada shvati kako u žurbi da ode iz podruma nije odneo poslužavnik u kuhinju, kao što je obično radio. Navuče još jedan sloj odeće i opet uze poslužavnik.

Baci pogled na tanjir i iznenađeno stade: na njemu je bila sardina u ulju. Netaknuta. Odakle se pojavila ta lepa sardina? Kuvari obično nisu imali na raspolaganju mnogo različitih namirnica, pripremali su hranu od onoga što su im dopremali u ovo orlovo gnezdo na kraju sveta, a to nije bilo bogzna šta: pasulj, sočivo i, vrlo retko, neko mršavo parčence mesa... Zatvorenici su jeli maltene isto što i čuvari i ostalo osoblje.

U sećanje mu se istog trena vrati jedna slika: konzerva se nalazila u paketiću koji je njegov zatvorenik dobio prethodne nedelje, a čiji je sadržaj on proverio. Sergej se kratko premišljao. Odavno nije okusio sardinu u ulju, ali ova je poticala iz ćelije najopasnijeg čoveka na svetu. Ko mu jemči da nije posredi klopka ili da nije zatrovana? Naravno, nekome ko izdržava doživotnu robiju u najbolje čuvanom zatvoru na svetu bilo bi teško da nabavi otrov, ali taj čovek je sposoban za sve...

Sergej otkinu glavu sardini i okrenu se ka Torkemadi, ogromnoj crnoj krznoj lopti, koja je ležala pored njega, na stolu. Torkemada je bio najveća lenština među mačkama svih vremena i nije radio ništa, osim što je čekao da se neko smiluje i nahrani ga. Treba, doduše, priznati da u zatvoru i nije mogao bogzna šta da radi – ili ulovi. Čak su i miševi bežali iz Crnog brda i od njegovih jezivih stanara... Torkemada otvori jedno oko i ugleda riblju glavu između čuvarskih prstiju; onda otvori i drugo oko i zadovoljno mjauknu. U letu je uhvatio komadić sardine, koji je zdrobio jednim pokretom vilica. Sergej sačeka da vidi šta će se desiti s mačkom. Prođe nekoliko sekundi, pa minut, a onda i dva. Torkemada je, na prvi pogled, i dalje pucao od zdravlja: ponovo je legao u jedan ugao, s jednim poluotvorenim okom, spreman da otvori i drugo ako ponovo dobije nešto za jelo.

Čuvaru je to bilo dovoljno: spremao se da se baci na sardinu kad ga zaslepi blesak i neka sila ga odbaci unazad. U bleštavoj svetlosti sevnuše dve tačke, tačno preko puta njegovih očiju, a zatim se sve vrati u normalu.

On se zapanjeno osvrnu, ne shvatajući šta se upravo dogodilo, i podozrivo zgrabi pištolj. Sve je bilo isto kao pre, u kancelariji je vladala mrtva tišina – jedino se Torkemada zavukao u ugao, sav nakostrešen. Sergej htjede da mu priđe, ali mačka tako jako pljunu da je odustao. Prošeta se po hodniku, pa se, sav smeten, vrati za sto. Šta se desilo? Nije umeo da kaže. Možda

mu je pozlilo? U najgorem slučaju, bio je gladan, mnogo gladan. Čorba koju je pojeo u podne bila je prilično slaba, pogotovo na ovaj hladnoći. Tako je, mora da je to. Slošilo mu se.

Vrtoglavica i glavobolja naterашe ga da sedne, ali prodoše isto tako brzo kao što su i došle. Tada se seti šta se spremao da uradi: da sa uživanjem pojede sardinu, kao da je najfinije i najukusnije jelo na svetu. Imao je, međutim, utisak da, uprkos svemu, nije sam.

Kad je završio, s olakšanjem primeti da u tanjiru nije bilo ni kapi otrova, pošto se u njegovom telu nije dešavalo ništa, osim što je osećao zadovoljstvo zbog toga što je ulepšao bedni ručak... On odmahnu glavom, odnese poslužavnik – ovoga puta prazan – u kuhinju i vrati se da čita stare časopise koje su im donosili jednom mesečno.

U četiri sata, kad mu je počinjala svakodnevna pauza – jedino je on bdeo nad svojim zatvorenikom bezmalo dvadeset četiri sata dnevno, za razliku od ostalih, koji su se smenjivali na osam sati – on ustade, protegnu se... i, iznenadivši sam sebe, obuče bundu! Mečava se nije smirila, ali njega, začudo, nije više držalo mesto. Premda je mrzeo hladnoću i premda nikada ne bi ni pomislio da izađe napolje po takvom vremenu, on oseti neodoljivu potrebu da protegne noge i uradi ono što je radio samo leti: da obiđe oko tvrđave. To će, naravno, malo potrajati, pošto su pojedine staze između stenja teško prohodne, ali šetnja će ga osvežiti i daće mu snage da izdrži noćnu smenu. Samo što će se danas verovatno vratiti prekriven injem kao neki Eskim.

Ne znajući ni sam šta ga je nateralo da donese tu neobičnu odluku, on izađe iz tvrđave sa zapaljenom bakljom. Pozdravi kolege koje su stražarile u svim hodnicima i na svim stepenicama, pa prođe kao teledirigovani robot pored onih koji su čuvali jedini ulaz u zatvor i koju mu otvoriše troja vrata, jedna za drugim.

Vetar je malo oslabio i sneg je postepeno prekrivao okolne vrhove. Stvarno nije verovao rođenim očima: iako se proleće bliži kraju, predeo ovako izgleda! Već se bio ukočio od hladnoće, ali ga je gonila neobična unutrašnja sila, kao da ga je vodio neki glasić u glavi. I umesto da se odupre toj neodoljivoj želji, on oprezno krenu u šetnju; nije se setio da obuje cipele prikladne za hodanje po zaleđenoj i klizavoj površini. Prijao mu je svež vazduh.

Sergej krenu stražarskom stazom podno ogromnih crnih zidina; ubrzo je bio dovoljno daleko da ga kolege i ne vide i ne čuju.

U tom času nešto mu „kliknu“ u glavi, iza desnog oka.

Leva ruka mu pade, leva noga mu se oklembesi i on se skljo-ka na beli pokrivač kao krpena lutka, ne shvatajući šta mu se događa. Upravo u tom trenutku ugleda zaslepljujuć blesak. Prestrašeno podiže glavu.

„Šta je... šta...“

Crna čizma mu se spusti na lice, najpre nežno, a onda mu spljeska obraz. Čuvarevo oko se okretalo u svim pravcima i na kraju se upiljilo u čoveka u crnom, koji je nadmeno stajao iznad njega: lice mu je zaklanjala nekakva magla. Na njemu je sve bilo crno, osim crvenog okovratnika, koji je odudarao od okolne beline.

Uprkos bolu i oduzetosti polovine tela, Sergej oseti olakšanje: kao da je neka avet izašla iz njegove utrobe. Najzad shvati kakvu je kobnu grešku napravio kad je ostavio konzervu u paketu. Iskrivi glavu i uspe da izgovori nekoliko reči.

„Vi... vi ste se skrivali u sardini, je l' tako?“

Sada je sve bilo jasno: blesak, oči koje su sevnule, pa vrto- glavica i glavobolja...

Sergej pokuša da nastavi:

„A onda ste... onda ste ušli u moju glavu, odlučivali ste ume- sto mene i... sada ste izašli iz nje“, reče u jednom dahu.

Smeh se izgubi u planinskom prostranstvu koje ih je okruživalo.

Čuvar se naježi, ali ne zbog spoljne temperature. Jeziva hladnoća mu se širila po telu i ispunjavala i drugu, zdravu polovinu. Htede nešto da kaže, ali mu reči zastadoše u grlu, pa krenu da brboće kao kad voda otiče u umivaonik.

Čovek skloni čizmu sa čuvarevog lica. Napravi nekoliko koraka unazad, a onda se vrati do Sergeja i skide mu bundu. Umota se u nju i krenu. Koračao je uspravan pod pahuljama, nasuprot vetru, koji se ponovo podigao. Iza sebe je ostavio leš, koji je već polako nestajao ispod tankog belog pokrivača u pod- nožju tvrđave.

**Hiljadama kilometara
daleko odatle...**

Dobro čuvana tajna

Deca su galamila u školskom dvorištu u Vavilonskim visovima, najpopularnijoj četvrti Zabavgrada. Nebo, samo tren ranije potpuno vedro, prekrili su oblaci i počela je oluja kakva se retko viđa u junu. Iznenadena, deca potrčaše da se sklone ispod nadstrešnice.

Ejden Spenser je, međutim, ležao na zemlji. Njega nije brinulo nevreme. Drhtao je kao prut i znao je da mu ne vredi da više. Niko ga neće čuti usred buke.

Jedan dečak sa zlobnim osmehom na usnama krenu ka njemu. To je bio Ronan Mos, kao i uvek. On ga je stalno mučio, kinjio. Posle bi mu zabranio da bilo kome kaže šta se desilo i Ejden bi ga poslušao. Ronan je bio viši i jači od ostalih, imao je vrlo kratku kosu, oštru kao četka, i nosio je dukseve s kapuljačom natučenom na čelo i vrlo široke farmerke, kakve nose američki crni reper. Bojali su ga se čak i dečaci iz viših razreda, oni veliki od trinaest godina; radije ga nisu izazivali.

Ejden podiže oči i pogleda petoro dece koja su ga okružila: Ronan je stajao razmaknutih nogu, podbočen, sa stegnutim pesnicama, i posmatrao ga. On izbegnu krvnikov pogled, njegove crne oči uske kao sečivo, i ugleda šiljate sekutiće po kojima je Ronan

dobio nadimak: Ajkula. Samo što je Ronan Mos bio još suroviji od morskog ubice, koji napada da bi jeo ili da bi se odbranio. Njegova omiljena zabava bilo je maltretiranje slabe, krhke ili stidljive dece, samo zato što je uživao da ih muči i primorava da ga slušaju.

A problem je što je Ejden i slab, i krhak, i bojažljiv.

Bio je jedinac i u ranom detinjstvu je mesecima ležao u bolnici zbog neke bolesti kostiju. Više puta su ga operisali kako bi mu ugradili zavrtnje, klinove i metalne pločice u kičmeni stub. Nije mogao da se bavi sportom niti da se igra s drugom decom u školskom dvorištu jer nije smeo da padne i povredi se ili polomi neki pršljen. Nije imao mnogo prijatelja, bio je bolesno stidljiv, zbog čega se nije usuđivao ništa da kaže, a pošto se nije bavio sportom i nije vežbao, bio je mršav kao čačkalica.

Mos pruži ruku ka dečaku na zemlji.

„I, Spensere, jesi li zaboravio? Danas je ponedeljak!“

Ejden s mukom proguta pljuvačku i pokuša da mu odgovori ne mucajući.

„Nemam... danas nemam novac.“

Mos nastavi da se smeška, ali je Ejden video da mu iz pogleda izbija sve veći gnev, pa se zgrči.

„A džeparac koji si dobio za vikend, Spensere? Šta si uradio s njim?“

Ejden, sav crven u licu, pogleda u stranu.

„Nisam ga dobio“, reče tiho.

„Zašto ga nisi dobio? Roditelji su ti previše siromašni, je l' tako?“

Ostalo četvoro, tri dečaka i jedna devojčica, prsnuše u smeh. Mos se nagnu još malo i ščepa Ejdena za vrat.

„Moraćeš da pronadeš novac, zar ne?“

Ejden htjede da odgovori, ali ga je gušila Mosova gvozdena ruka. Jedan drugi, snažan glas, koji mu je dolazio iza leđa, odgovori umesto njega.

„Rekao ti je da nema. Nisi ukapirao?“

Mos pusti dečaka i okrenu se, zajedno sa ostalih četvoro. Grubo razmaknu dvojicu siledžija iz svoje grupe i stade naspram dečaka srednjeg rasta, plavih očiju i riđe kovrdžave kose.

„Gle, riđokosi! Sad i šargarepe brane slabiće?“

Pridošlica se nije nimalo uplašio Mosa. Riđokosi dečak nastavi da žvaće sladić, držeći ruke u džepovima, a onda prođe pored grupe, kao da ne postoji, i zaustavi se kraj Ejdena.

„Diži se“, reče mu. „Nećeš valjda da preležiš ceo odmor na zemlji?“

„Hej, Pilulo, šta se ti mešaš?“, uzviknu Mos. „To se tiče mene i Spensera, briši odavde.“

Ejden molećivo pogleda Oskara, dečaka koji mu je priskočio u pomoć: nadao se da će se on usprotiviti Mosu. Nije ga dobro poznavao, jer on nije dobro poznavao nikoga iz razreda, ali je zapazio njegovu riđu kosu i bio je siguran da ga nikada nije video u Mosovom društvu.

Oskar mu pruži ruku. On je prihvati i ustade.

„Ne dozvoli mu da te maltretira“, obrati mu se Oskar. „*Nikada*. Inače to neće prestati.“

Ejden se jedva držao na nogama, toliko mu je bilo teško da zauzda drhtavicu. Mos i njegovi drugari, koji su stajali iza Oskara, bili su za pola glave viši od njega.

Mos spusti ručerdu na Oskarovo rame i snažno ga stegnu.

„Nisi me dobro čuo, Pilulo? Ovo se tebe ne tiče. Zato briši ili ti sleduje isti tretman kao Spenseru.“

Oskar se okrenu i, naglo cimnuvši rame, oslobodi se Mosovog stiska. Umesto da se tresu, on se smeškao. Ejden ga je zadivljeno posmatrao: očigledno se nije nimalo plašio.

„A kakav je to 'tretman'?, upita Oskar stegnuvši pesnice.

Mos se takođe nasmeši, ali iz drugog razloga: radovao se zato što će mučiti još jednog dečaka i to Pilulu, koji je, po svemu sudeći, želeo da izigrava žestokog momka. Imaće priliku da

pokaže da je najjači i obeshrabri male puvadžije, poput Pilule, koji se usuđuju da mu se suprotstave.

On priđe Oskaru i nagnu ka njemu lice puno bubuljica i ožiljaka.

„To će biti sasvim poseban tretman“, procedi kroza zube, „smislio sam ga specijalno za takve kao što si ti, koji hoće da izigravaju taticu. To je zato što ti nemaš tatu, zar ne?“

Oskar je do tada bio miran, ali, kao i svaki put kada bi neko pomenuo njegovog oca, u njemu stade da raste gnev, poput talasa koji se podiže i ispunjava mu celo telo, od nogu pa sve do glave.

„Ni ti se, Mose, ne mešaj u ono što te se ne tiče“, reče Oskar nervozno.

Mos shvati da je pogodio osetljivu žicu.

„Posle onoga što ću da ti uradim, možeš da odeš i zariješ glavu u majčinu ili sestrinu suknju da se isplačeš...“

To je bilo sve što je Mos uspeo da kaže: Oskar se svom težinom baci na njega i dvojica dečaka počеше da se valjaju po tlu.

Mos, koji je bio viši i jači, savlada ga za tren oka. On jednom rukom čvrsto pritisnu Oskarovu mišicu, a drugom ga uhvati za vrat. Oskar nije mogao da diše. Imao je utisak da će mu se glava rasprsnuti. Pokuša da se oslobodi, ali je Mos bio mnogo snažniji. On se upilji u Mosove oči, nalik na tanke proreze, i shvati da će ovaj ići do kraja ukoliko se neko ne umeša. Tad potraži pogledom Ejdena Spensera, koji se, izbezumljen od straha, priljubio uza zid. On mu neće pomoći... Oskar nije baš goreo od želje da bude zadavljen u školskom dvorištu. Savi nogu i odgurnu se iz sve snage stopalom o tlo: dva tela se zakotrljaše i sada se Mos nađe ispod Oskara. Gnev mu je udesetostručio snagu.

„Sad nisi više tako opasan, a, Mose?“, dreknu Oskar. „O čemu si ono beše govorio? Imaš specijalan tretman za mene?“

U tom trenutku Oskar oseti snažan bol u stomaku i to ga prinudi da popusti stisak: Kol Doerti, koji se nikad nije odvajao od

Mosa koga je slušao kao pas, upravo ga je šutnuo i sad je stajao kraj njega, prav kao sveća na svojim debelim nogama, i smeškao se, pokazujući razmaknute prednje zube. Bio je ponosan zato što je pomogao „šefu“. Mos to iskoristi da se uspravi i tresne protivnika pesnicom u lice. Ovaj pade poluošamućen na šljunak.

„Dosta je bilo!“

Svi se okrenuše kao jedan. Visok muškarac od četrdesetak godina u sivom odelu i s naočarima sa četvrtastim metalnim okvirom stajao je iznad njih i ljutito ih posmatrao. Zavlada tišina, čulo se samo kako pljusak dobuje po nadstrešnici.

„Naravno“, reče profesor Pengvin, „opet ti, Mose. A ti, Pilulo“, dodade blažim tonom ugledavši Oskara, „mnogo si me razočarao.“

Onda uzdahnu i prekrsti ruke iza leđa.

„Uspeli ste da se potučete dva dana pre početka raspusta! Pošto je tako, obojica ćete sutra ostati za kaznu dva sata posle škole. Lično ću vas nadgledati.“

Ejden, koji je i dalje drhtao priljubljen uza zid, pokuša da se umeša.

„Gospodine Pengvine, Pilula nije kriv... nego... nego...“

Bio je dovoljan jedan Mosov pogled da ga učutka.

„Nego ko?“, upita profesor Pengvin iznervirano. „Ako imaš nešto da kažeš, Spenseru, reci, a ako nemaš, vraćaj se u učionicu. Odmor je završen.“

Ejden ništa ne odgovori. Sav zajapuren potrča ka ulazu u školu. Mos i njegova grupa takođe se udaljiše. Samo Tila, jedina devojčica iz Mosove družine, priđe Oskaru.

„Ne možeš baš da izađeš na kraj s Ronanom Mosom“, zaključila ona, vragolasto se smeškajući, „ali si prilično sladak.“

Oskar skrenu pogled i pocrvene kô bulka. Na sreću, oko njih nije bilo mnogo dece. Tila je bila jedna od najlepših devojčica u odeljenju i, mada su ga više zanimali fudbal i igrice na

plejstejšnu, dvanaestogodišnji Oskar ju je zapazio u dvorištu zbog duge plave kose i zlatastih očiju.

Tila prсну u smeh i otrča. Oskar se spremao da se vrati u učionicu, ali ga zadrža glas profesora Pengvina.

„Pilulo!“

Dečak prevrnu očima i vrati se. Znao je napamet vakelu koju će mu profesor očitati.

„Mnogo si me razočarao, Oskare, kažem ti to još jednom“, reče gospodin Pengvin blažim glasom. „Mislio sam da ćeš se posle našeg razgovora od prošle nedelje malo urazumiti. Imam utisak da je moja priča bila uzaludna.“

Oskar je znao da nema svrhe da mu odgovori: gospodin Pengvin, njegov razredni starešina, bio je dobar, ali strog i – u najmanju ruku – isto tako tvrdoglav kao on. Ipak je pokušao da se odbrani:

„Mos je prvi počeo, gospodine, opkolili su Spensera i...“

„I ti si se umešao, kô i uvek“, prekide ga profesor, namestivši nekoliko puta naočare na nosu.

Oskar je znao šta znači taj pokret: što se više ljutio, profesor je češće dodirivao okvir naočara. Bilo mu je pametnije da čuti. Mos će mu kad-tad platiti.

„Niko nije tražio od tebe da isteruješ pravdu, a ja poznajem Mosa bolje nego ti. Ti si mi, međutim, obećao da ćeš se smiriti i, kao što vidim, nisi održao reč“, prekori ga gospodin Pengvin.

Oskar učuta. Najbolje bi mu bilo da pusti da oluja prođe. Seti se Spensera, koji je požurio da nestane ne pokušavši da kaže nešto u njegovu odbranu. Možda je profesor, u suštini, u pravu: niko nije tražio od njega da se meša i niko mu neće biti zahvalan zbog onoga što je uradio. Nema veze: bar je pokazao Mosu da njega ne može da maltretira.

„Pogledaj na šta ličiš“, nastavi profesor i pruži mu maramicu. „Sav si umazan peskom i krvlju!“

Oskar pređe ponuđenom maramicom preko lica. Nešto ga je peklo na vratu: rana koju je zadobio kad ga je Doerti udario – ili dok se valjao s Mosom po tlu – i koja je krvarila. On spusti ruku na ranu i javi mu se neobičan osećaj, kao da mu se ledena tečnost sliva iz prstiju niz vrat. Iznenađeno skloni ruku i pogleda dlan: oseti nešto nalik elektricitetu tik ispod kože iako mu je šaka izgledala potpuno normalno.

Profesor Pengvin skloni Oskarovu ruku u stranu.

„Ne diraj, prekriven si peskom i prašinom, zarazićeš se.“

Onda zabaci dečakovu glavu i nagnu se da mu pogleda ranu. Kad se uspravio, Oskar vide profesorove razrogačene oči iza naočara.

„Pa... ti zapravo nemaš ništa! Čak ni ogrebotinu! Čudno. Zakleo bih se da je pre nekoliko sekundi...“

On odmahnu glavom.

„Verovatno si se posekao na nekom drugom mestu, pa si se umazao krvlju po vratu, to je sve.“

Oskar ponovo prinese ruku vratu: nije više osećao peckanje pri dodiru, a rana koju je maločas napipao naprosto je nestala...

Profesor Pengvin nastavi što je započeo: da grdi Oskara.

„To što si dobar đak, Pilulo, ne znači da ti je sve dopušteno. Ali ako će te kazna lakše naučiti pameti od razgovora, dobićeš je. A sad idi u učionicu, smesta!“

Oskaru je dan protekao tako sporo da je imao utisak kako je u školi proveo nedelju pre nego što je konačno odjeknulo zvono.

Seo je u zadnju klupu, potpuno sam, i ostao je u njoj i za vreme velikog odmora, kako mu je profesor naredio. Spenser je celo popodne izbegavao njegov ljutiti pogled. Za razliku od njega, Mos i njegovi prijatelji izazivali su ga sve vreme. Čak se i Tila svaki čas okretala i posmatrala ga. Ali budni pogled

gospodina Pengvina bio je ubedljiviji: Oskar je obuzdao želju da se baci na Mosa i nekako se usredsredio na profesorove reči. Tokom sledeća dva školska časa, posvećena istoriji, to mu je još teže polazilo za rukom pošto ih je dosadni glas gospođe Rajt sve uspavao i celo odeljenje je obuzela obamrlost; nikom nije padalo na pamet da nekoga izaziva.

Čim je čuo zvono, on izađe iz učionice i požuri kroz dvorište ka školskoj kapiji. U daljini primeti Spensera, ali se ovaj najednom izgubi.

Deca su se okretala za njim dok je prolazio. Očigledno nije bilo mnogo onih koji su se usuđivali da se odupru Mosu, tako da se vest brzo proširila po školskom dvorištu. Uskoro niko više neće imati petlju da mu se obrati i tako nauči sebi na vrat Mosov gnev i odmazdu. Nije više obraćao pažnju na ostalu decu, radije je razmišljao o mnogo škakljivijem problemu, koji je zahtevao mnogo veću diplomatičnost: kako da objasni majci zašto sutra mora da ostane u školi posle časova?

Neće mu biti lako da sakrije od nje da se potukao s Mosom, a pogotovo da prećuti kaznu.

Utoliko pre što je Silija koliko prošle nedelje bila u školi da razgovara s profesorom Pengvinom, koji ju je pozvao.

„Vaš sin je veoma sposoban, gospođo Pilula“, saopštio joj je po hiljaditi put. „Svi se profesori slažu u tome. On je zanimljiv, simpatičan, ali i nepodnošljiv, nemoguće ga je kontrolisati. Tera po svom. Radi samo onda kad on hoće i kako on hoće. A u školi ne može tako.“

Nije mogla to da ospori: i njoj je bilo teško da ga kontroliše, ali nije htela da ulazi u detalje njihovog porodičnog života i objašnjava kako je majci koja živi sama s dvoje dece teže nego porodicama u kojima je prisutan i otac. Pogotovo ako ima dečaka. Silija je, u suštini, smatrala da je prilično dobro prošla: sin je mogao da joj bude i prestupnik ili bitanga poput Mosa, koji

pritom ima oca. Njen sin jeste prilično nedisciplinovan i bundžija, ali je ipak dobar, pametan i otvoren dečak.

To mu nije mnogo vredelo: mada je bila popustljiva prema njemu, Silija Pilula mu sigurno neće čestitati i neće ga nagraditi poljupcem u čelo kad joj kaže da je pocepao pantalone na šljunku i da će sutra za kaznu ostati u školi još dva časa posle nastave zato što se potukao, kao neki divljak, nasred školskog dvorišta...

Oskar je išao pločnikom krupnim koracima. Krenuo je zaobilaznim putem kako bi izbegao ulice gde su ga bezmalo svi poznavali: trgovci, kućepaziteljke, pa čak i starci koji su sedeli na klupama. Rešio je da majci odmah saopšti istinu – nije hteo da je laže; ima pravo da čuje šta se stvarno dogodilo. Bar se nije povredio – tako će imati jednu brigu manje.

Zadubljen u misli, nije čuo da ga neko doziva.

„Oskare! Sačekaj! Sačekaj me...“

On se okrenu i ugleda riđe repiče svoje starije sestre, koja je trčala za njim.

Ona ga sustiže i stade, sva zadihana.

„Zašto me nisi sačekao?“, upita Violeta, sva rumena ispod pegica. „Zovem te otkako si izašao iz školskog dvorišta, a ti me ne čuješ!“

Oskar u dođe da se nasmeje: konačno je neko drugi, a ne njegova sestra, bio potpuno odsutan... Violeti se ponekad dešavalo da ne čuje ni ljude pored sebe. Kad bi se zadubila u neobične misli, čovek bi mogao da joj svira trubu na uvo, a da ona to ne primeti. Problem je, međutim, što je Violeta bila *stalno* zadubljena u neobične misli.

On je osmotri od glave do pete, pa uzdahnu. Violeta je imala trinaest godina i oblačila se i dalje isto onako kako je to radila u vreme kad je naučila sama da se oblači: navukla bi prvo što bi joj došlo pod ruku, pod uslovom da joj se u datom trenutku dopadnu boje i oblici. Oskar zaključio da je toga dana izbegla

katastrofu: na sreću i sasvim slučajno, odabrala je svetloljubičastu letnju haljinu s bretelama i ružičaste sokne. Oskarov pogled se spusti na njena stopala. Očajan, prevrnu očima.

„Violeta!“

Devojčica se trgnu.

„Šta je?“

„Tvoje cipele!“

„Aha“, odvrati mu Violeta. „Šta je s njima? Dobro ih poznajem, pa to su moje cipele.“

„Svaka ti čast, imaš odlično pamćenje! Ali zar ništa ne primećuješ?“

Violeta pažljivo osmotri stopala, a onda podiže glavu.

„Ne, ništa. Zašto?“

Oskar izgubi strpljenje.

„Zato što *nisu iste*, Violeta, eto zašto! Leva je crna, a desna crvena! To se valjda vidi!? Crvena i crna!?“

Violeta je neko vreme pažljivo posmatrala svoje mokasine, a onda mu odgovori:

„Ah da, možda... Kako ti se sviđa? Lepo je, zar ne?“

U tom trenutku dve devojčice prodoše pored njih, baciše pogled na Violetina stopala i prsnuše u smeh. Oskar ih je prepoznao: išle su u isti razred kao on. On slegnu ramenima, uzdahnu i produži ne obraćajući više pažnju na sestru. Bio je svestan da je se ponekad stidi i da ne želi dugo da bude u njenom društvu, pogotovo ako su prisutna i druga deca.

Violeta se još jednom nasmeši svojim cipelama i krenu za bratom skakućući.

„Ma sačekaj, zašto trčiš? Sačekaj me, Oskaaa... ah!“

Oskar stade, ali se ne okrenu. Nije baš goreo od želje da vidi kako mu se deca rugaju zbog sestre.

„Dobro, nema potrebe da se dereš, čekam te!“, reče.

Violeta ga nije udostojila odgovora. Nije više čuo ni bat njenih koraka. Umesto toga, iza njega odjeknuše glasovi odraslih ljudi i on nasluti da je nastala neka strka. Najzad se okrenu i razrogači oči: jedna izbezumljena gospođa nagnula se nad žutu traku postavljenu zbog radova na pločniku i vikala je nešto u šaht... s koga je bio skinut poklopac! Radnici siđoše s kamiona i pritrčашe.

Oskar polete kao strela, baci ranac pored žene, provuče se ispod plastične trake i kleknu na rub otvora. Unutra je bio mrkli mrak, nije ništa video – ničije obrise.

„Violeta!“, viknu dečak.

Odgovori mu glasić, koji je dopirao s dna šahta.

„Aha“, zaječa Violeta.

Žena se takođe nagnu nad otvor.

„Trčala je gledajući uvis“, reče ona, sva očajna. „Bila sam odmah pored nje, ali nisam uspela da je zadržim, pala je kao kamen u bunar, pljus!“

Trojica radnika su stajala kraj njih. Oskar nije oklevao ni sekund: uhvati se za merdevine u šahtu i nestade.

„Sačekaj, mali, pusti nas!“

Prekasno: Oskar je za tren oka bio na dnu. Violeta je sedela u blatnjavoj bari, nasmejana, ali ošamućena. Trljala je glavu i kolena, a ruke su joj bile prekrivene ogrebotinama. Oskar priđe sestri i skloni joj ruku: ogromna čvoruga izbijala joj je nasred čela.

„Htela sam da te sustignem, ali sam istovremeno želela da idem putem kojim je na nebu letela jedna lasta“, objasni mu devojčica kao da je to nešto najprirodnije na svetu. „Nisam videla da on vodi preko ove rupe...“

„Kao i obično“, promrmlja Oskar.

Ne razmišljajući, pređe rukom preko čvoruge: oko njegovih prstiju zasija zelenkasta svetlost i čvoruga nestade kao grudva snega na suncu.

Oskar se iznenadi, ali nije pokušao da shvati šta se dešava. Izgleda da Violeta nije ništa osetila, bila je previše zaokupljena zubnom protezom: proveravala je da li je i dalje na svom mestu. On je uhvati za mišicu i pomože joj da ustane; kad se uspravila, on vide da su ogrebotine i krv takođe nestale...

Oskar podiže oči: tri glave su se ocrtavale na svetlu i nebeskom plavetnilu. Ponada se da niko nije video šta se upravo dogodilo.

„Izlazi odatle, mali, dok si ti tamo, mi ne možemo da siđemo, nema dovoljno mesta! Popni se, mi ćemo se pobrinuti za nju.“

Nije ih udostojio odgovora.

„Jesi li dobro?“, upita sestru.

„Aha, dobro sam“, odvrati ona.

U mislima je već bila negde drugde.

„Misliš li da je lasta još tamo?“

Oskar duboko udahnu kako bi se smirio i odvede je do merdevina.

„Hajde, vraćamo se“, reče samo. „Penji se.“

Ona ga poslušala i stavi nogu na prvu prečagu. Oskar je uhvati.

„Violeta!“

„Šta je?“

„Nema potrebe da pričaš mami o ovome.“

„O čemu?“

Oskar je morao da se nasmeje. Ne samo da nije primetila šta se desilo kad joj je spustio ruku na čelo nego je verovatno već bila zaboravila da je upala u rupu. Nije navaljivao.

„Oh!“, uzviknu ona. „Pogledaj, baš je smešno! Moja crvena cipela s mrljama od blata izgleda kao bubamara koja se penje uz merdevine!“

„Da, da, stvarno je mnogo smešno. Hajde, penji se!“

Pre nego što je stigla do poslednje prečage, radnici je zgrabije, podigoše uvis kao perce i spustiše na zemlju. Violeta im uputi širok osmeh.

„Super“, reče ona. „Pomislila sam da sam poletela!“

„Aha, a mi smo pomislili da više nećeš izaći iz ove rupe, malecka! Neverovatno! Nema čak ni modricu!“; začudi se jedan radnik. „Može se reći da si imala ludu sreću.“

Oskar je izgura s gradilišta.

„Dobro je, dobro je, navikli smo već da nam priređuje ovakve stvari. Dođi, Violeta, mama nas čeka, moramo da idemo.“

„Jesi li siguran da ne želiš da vas otpratim?“, upita žena, prilično uznemirena posle svega što se desilo.

Oskar je već odmicao, vukući sestru za repić.

„Ne, hvala vam, biće sve u redu. Stanujemo nedaleko odavde, u Ulici Kilder. Doviđenja!“

Violeta je već šarala pogledom po nebu. Oskar je nije puštao; razmišljao je o onome što se desilo. Upravo se uverio da ta pojava nije slučajna. Bio je utoliko sigurniji što se to nije dogodilo prvi put: još ranije je primetio da ranice – neizbežne kod nekoga ko često vozi bicikl i izvodi vratolomije – začuđujuće brzo zarastaju same od sebe i ne ostavljaju ožiljke...

Kad se uverio da to nije san, požurio je da kaže majci, ali je ona prebledela.

„Sigurno... sigurno si se prevario“, rekla je, ne uspevši da prikrije usplahirenost. „Da, tako je, mislio si da si se povredio, ali nisi, to je sve. Takve stvari ne postoje, razumeš li? To ne postoji!“

A onda ga je odvela u kuhinju.

„Od tebe tražim samo jedno, Oskare: ne pokušavaj to da ponoviš i nemoj da izvodiš takve eksperimente. Znam ja tebe, sposoban si da sam sebe povrediš samo ne bi li video da li to funkcioniše. Ali neće funkcionisati, čuješ li me? Zabranjujem ti da bilo šta pokušavaš i ne želim da pričaš o tome.“

Nikada je ranije nije video takvu. Poslušao ju je. Naravno, dobro će paziti da to danas ne pominje – ni majci niti bilo kome drugom.